



A

בס"ד
Intro

Today we will begin בע"ה with the Taanot.

This מסכתא discusses the customs and laws of fasting. The first פרק talks about seasonal additions to the שמונה עשרה, such as Davening for rain, and when fasts are declared because of drought.

Chapters 2 and 3 discuss the structure of public fast days that are decreed because of drought, or other times of distress, and the Rabbinically declared fast days.

The last פרק describes the מעמדות, delegations from among the Jews who were not כהנים or לויים, but ישראלים, who came to the קרבנות to Daven while the קרבנות were brought on behalf of the ציבור.

The מסכתא concludes with discussions about the happiest days of the Jewish calendar.

A

FIRST פרק
*Seasonal additions
to שמונה עשרה*

SECOND & THIRD פרק

*The structure of
public fast days*

FOURTH פרק

Describes the מעמדות

B

Some of the topics we will learn about today include the following:

When do we begin mentioning the powers of rain during the Davening?

Three keys that Hashem does not let out of His control.

B

*When do we begin mentioning
the powers of rain
during the Davening?*

3 keys
Hashem does not let
out of His control

C

Some of the key terms and concepts we will learn about include:

גבורות גשמים - The mighty power of the rain.

בחג נידונין על המים - The world is judged for water at Sukkos time

C

גבורות גשמים

בחג
נידונין על המים





- D** עבודה שהיא בלב - Service of the heart. This refers to prayer.
- גשמים בחג אינו אלא סימן קללה - Rain during Sukkos is a bad omen.
- ניסוך המים - Pouring water on the מזבח. In the בהמ"ק, on Sukkos, water was gathered amidst a great celebration and then poured on the מזבח.

D

עבודה שהיא בלב

גשמים בחג
אינו אלא סימן קללה

ניסוך המים

1 So let's review...

We begin with the following משנה מסכת תענית with the following: מאימתי מזכירין גבורות גשמים רבי אליעזר אומר מיום טוב הראשון של חג רבי יהושע אומר מיום טוב האחרון של חג We begin saying - Praising Hashem for the Power of Rain - משיב הרוח ומוריד הגשם סוכות רבי אליעזר says from the first day of סוכות רבי יהושע says from the last day of סוכות.

אמר לו רבי יהושע הואיל ואין הגשמים אלא סימן קללה בחג למה הוא מזכיר אמר לו רבי יהושע: Since rain on Sukkos is a bad omen, why would we mention it on the first day of סוכות?

2 אמר לו רבי אליעזר אף אני לא אמרתי לשאול אלא להזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם בעונתו רבי אליעזר answered: I did not say we should ask for rain. I said we should praise Hashem for that He makes the wind blow, and He makes the rain fall in its time. אמר לו א"כ לעולם יהא מזכיר responded, if that's the case we should mention it all year?

3 The Mishnah continues; אין שואלין את הגשמים אלא סמוך לגשמים We don't ask for rain until it is close to the rainy season. This statement is explained later in the Gemara דף ד as follows: משיב הרוח ומוריד הגשם According to רבי יהושע, it is referring to We start saying it on 'יום טוב האחרון של חג', because it is closer to the beginning of the rainy season than 'יום טוב הראשון של חג' According to רבי אליעזר, it is referring to ומטר We only start to ASK for rain after Yom Tov, closer to the start of the rainy season.

1

מאימתי

מאימתי מזכירין גבורות גשמים

רבי יבולץ אומר	רבי אליעזר אומר
מיום טוב	מיום טוב
האחרון	הראשון
של חג	של חג
<i>Last day of סוכות</i>	<i>First day of סוכות</i>

?

אמר לו רבי יבולץ
הואיל ואין הגשמים
אלא סימן קללה בחג
למה הוא מזכיר?

2

אמר לו רבי אליעזר

אף אני לא אמרתי לשאול
אלא להזכיר
משיב הרוח ומוריד הגשם
בעונתו

?

אמר לו
א"כ לעולם יהא מזכיר?

3

אין שואלין את הגשמים
אלא סמוך לגשמים

This is explained later...

According to רבי יבולץ it's referring to	According to רבי אליעזר it's referring to
משיב הרוח ומוריד הגשם	ותן טל ומטר

4 The Mishnah continues:
 רבי יהודה אומר
 העובר לפני התיבה ביו"ט האחרון של חג
 האחרון מזכיר הראשון אינו מזכיר
 משיב הרוח שמיני עצרת ר' יהודה
 says that on the first day of
 the year, when we start saying
 the prayer, the person leading
 Mussaf mentions it, while the
 person leading Shacharis does not mention it.

4

כ"י יבוצע אומר

העובר לפני התיבה
 ביו"ט האחרון של חג
 האחרון מזכיר הראשון אינו מזכיר

The person leading Shacharis does not mention it

The person leading Mussaf mentions it

5 ביו"ט הראשון של פסח
 הראשון מזכיר האחרון אינו מזכיר
 On the first day of פסח, when we stop saying
 the prayer, the person leading Shacharis mentions it for the last time
 this year, while the person leading Mussaf does not mention it
 any more.
 =====

5

ביו"ט הראשון של פסח
 הראשון מזכיר האחרון אינו מזכיר

The person leading Shacharis mentions it

The person leading Mussaf does not mention it

6 The Gemara begins by asking תנא היכא קאי. Where does the תנא of our משנה know that rain must be mentioned in Davening at all?

The Gemara first says that our תנא is referring back to the Mishnah in מסכת ברכות that teaches where we add various seasonal additions to the שמונה עשרה:

מזכירין גבורות גשמים בתחיית המתים
 ושואלין בברכת השנים
 והבדלה בחונן הדעת

We mention the power of the rain in the second blessing of שמונה עשרה that talks about the Reviving of the dead,
 We ask for rain in the blessing that talks about prosperity, and
 We mention the power of the rain in the second blessing of שמונה עשרה that talks about the Reviving of the dead,
 We ask for rain in the blessing that talks about prosperity, and
 We mention the power of the rain in the second blessing of שמונה עשרה that talks about the Reviving of the dead,

6

תנא היכא קאי?
 Where does the תנא know
 rain must be mentioned in Davening?

Our תנא is referring back
 to the Mishnah in ברכות:

מזכירין גבורות גשמים - בתחיית המתים
 ושואלין - בברכת השנים
 והבדלה - בחונן הדעת

7 This answer is rejected because why would the משנה wait until this מסכתא to elaborate on something taught so far back in Masechta Brachos?
 Therefore, the גמרא says that the תנא here is referring to the previous ראש השנה.
 ואידי דתנא ובחג נידונין על המים
 תנא מאימתי מזכירין גבורות גשמים
 Since we just learned that the world is judged about water during סוכות, the תנא here begins with the time of year when we mention the power of the rain.
 =====

7

This answer is rejected...

Why would the משנה wait until this מסכתא?

The תנא is referring to the previous ראש השנה

ואידי דתנא
 ובחג נידונין על המים
 תנא מאימתי מזכירין גבורות גשמים

8 ר' יוחנן explains that the phrase גבורות גשמים is used instead of just גשמים -
 שיורדין בגבורה, because the rain falls with the Power of Hashem, as we can learn from the following series of Psukim:
 The Posuk in Iyov says;
 עושה גדולות ואין חקר נפלאות עד אין מספר
 Hashem does great things that are unfathomable, and He does wonders without number. And these acts of greatness refer to rain as the next פסוק says;
 הנותן מטר על פני ארץ ושולח מים על פני חוצות
 He gives rain to the entire face of the earth, and sends water upon the face of the outside places.

8

ר' יוחנן explains...

The phrase גבורות גשמים is used instead of just גשמים

שיורדין בגבורה

עושה גדולות ואין חקר
 נפלאות עד אין מספר

These refer to rain as the next פסוק says;

הנותן מטר על פני ארץ
 ושולח מים על פני חוצות

9 רבא explains that the term אין חקר appears here associated with rain, AND in the context of the Creation of the world, as the Posuk in ישעי' says;
 הלא ידעת אם לא שמעת
 אלהי עולם ה' בורא קצות הארץ
 לא ייעף ולא ייגע אין חקר לתבונתו

Now, there is another Posuk in Tehilim regarding Creation, מכין הרים בכחו נאזר בגבורה which associates Hashem's גבורה, Hashem's power with Creation - and therefore, by extension with rain
 =====

9

רבא explains...

<i>Regarding Creation:</i>	<i>Regarding rain:</i>
הלא ידעת אם לא שמעת	עושה גדולות
אלהי עולם ה' בורא קצות הארץ	ואין חקר
לא ייעף ולא ייגע	נפלאות
אין חקר לתבונתו	עד אין מספר

מכין הרים בכחו נאזר בגבורה

10 ומנא לן דבתפלה
 The Gemara next cites a Braisa which explains why we mention גבורות גשמים specifically in Tefilla.
 In the second Parsha of Krias Shma we say;
 לאהבה את ה' אלהיכם
 ולעבדו בכל לבבכם
 To love Hashem, and to serve Him with all our hearts - A reference to Tefilla, because
 ואיזו היא עבודה שהיא בלב
 הוי אומר זו תפלה
 What is "service of the heart"? That is prayer.
 And the next Posuk is
 ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש
 I will place rain in your land in the right time, the early rain and the later rain.
 =====

10 **ומנא לן דבתפלה?**

**לאהבה את ה' אלהיכם
 ולעבדו בכל לבבכם**

*ואיזו היא עבודה שהיא בלב?
 הוי אומר זו תפלה*

**ונתתי מטר ארצכם בעתו
 יורה ומלקוש**

11 ר' יוחנן continues with a related concept from ג' מפתחות בידו של הקב"ה שלא נמסרו ביד שליח
 There are three keys in the possession of Hashem which he does not turn over to any messenger.
 מפתח של גשמים - The key of rain, as the פסוק says
 יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו
 Hashem will open His good treasury, Heaven, to give rain to your land in its time.
 מפתח של חיה - The key to childbirth, as the פסוק says
 ויזכור אלהים את רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה
 And the Al-mighty remembered to her, and the Al-mighty listened to her, and opened her womb.
 מפתח של תחיית המתים - The key of reviving the dead, as the פסוק says
 וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם
 And you will know that I am Hashem when I open your graves.

11 **ג' מפתחות בידו של הקב"ה שלא נמסרו ביד שליח**

ומפתח של תחיית המתים	ומפתח של חיה	ומפתח של גשמים
וידעתם כי אני ה' בפתחי את קברותיכם	ויזכור אלהים את רחל וישמע אליה אלהים ויפתח את רחמה	יפתח ה' לך את אוצרו הטוב את השמים לתת מטר ארצך בעתו

12 In פרנסה they added
 מפתח של פרנסה - The key of making a livelihood, as the פסוק says
 פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון
 You open Your Hands, and satisfy the desire of all beings.
 גשמים היינו פרנסה
 rainfall is livelihood.
 It is said that ראשי תיבות of these four things is מפתח -
 מטר
 פרנסה
 תחיית המתים
 חיה
 =====

12 **In פרנסה they added...**

מפתח של פרנסה

ר' יוחנן doesn't list this one because גשמים היינו פרנסה

פותר את ידך ומשביע לכל חי רצון

ראשי תיבות of these 4 things is... מטר פרנסה תחיית המתים חיה



13 The Gemara next continues explaining the משנה and discusses ר' אליעזר's opinion that we begin mentioning גשמים from the first day of סוכות. The Gemara asks if he learns this from the Mitzvah of לולב which is done only during the day, and therefore, we should not mention rain until the day, or does he learn it from the Mitzvah of ניסוך המים, pouring the water on the מזבח, which begins at night when they fill the containers with water, and therefore, we should start mentioning water at night as well.

13 *משנה*

רבי אליעזר אומר

מיום טוב הראשון של חג

?

<p><i>If he learns this from לולב which is done only during the day, we should not mention rain until the day?</i></p>	<p><i>If he learns this from ניסוך המים which begins at night, we should mention rain at night?</i></p>
--	---

14 The Gemara brings two sources for אבהו ר' אליעזר's answer that ר' אליעזר learns from לולב. Either גמרא גמיר לה, he learned this as a tradition from his teacher - or בריתא שמייע ליה, he learned it from the following מאימתי מזכירין על הגשמים רבי אליעזר אומר משעת נטילת לולב

14 *answers ל' אבהו*

לולב ר' אליעזר learns from

TWO SOURCES

<p>מתניתא שמייע ליה</p>	<p>OR</p>	<p>גמרא גמיר לה</p>
---	-----------	---------------------------------------

בריתא:

מאימתי מזכירין על הגשמים





15 רבי אליעזר says we begin mentioning the rain when we first take the לולב, on the first day of סוכות. Since the Four Species are waved to gain Hashem's favor for the year's water, and כשם שארבע מינין הללו אי אפשר בהם בלא מים כך אי אפשר לעולם בלא מים. The Four Species cannot survive without water, so too, the world cannot survive without water. The רבי continues with other opinions. רבי יהושע אומר משעת הנחתו רבי יהושע says from the time we set down the לולב for the last time, on the last day of סוכות, because rain during סוכות is a bad omen. אמר לו ר' אליעזר אף אני לא אמרתי לשאול אלא להזכיר רבי differentiates between asking for rain and praising Hashem about rain. לפיכך אם בא להזכיר כל השנה כולה מזכיר One may mention rain all year. However, Rebbe disagrees. רבי אומר אומר אני משעה שמפסיק לשאלה כך מפסיק להזכרה רבי says that when we stop asking for rain, at פסח time, we should stop mentioning rain as well.

15

רבי אומר אומר אני	רבי יהושע אומר	רבי אליעזר אומר
משעה שמפסיק לשאלה כך מפסיק להזכרה	משעת הנחתו <i>Rain during סוכות is a bad omen</i>	משעת נשילת לולב
		כשם שארבע מינין הללו אי אפשר בהם בלא מים כך אי אפשר לעולם בלא מים
		אמר לו ר' אליעזר אף אני לא אמרתי לשאול - אלא להזכיר
		אפי"ק
		אם בא להזכיר כל השנה כולה
		מפסיק

16 The Braisa cites two more opinions regarding the beginning of משיב הרוח ומוריד הגשם: רבי יהודה בן בתירה אומר בשני בחג הוא מזכיר We begin on the second day of Sukkos, because of an allusion in the פסוקים. The רבי on the second day of Sukkos says ונסכיהם, and their libations, when it could have just said ונסכה, there's an extra Mem. The פסוק on the sixth day says ונסכיה, with an extra Yud. The פסוק on the seventh day says כמשפטם, according to their law, rather than כמשפט, there is another extra Mem. These extra letters spell מים, water. Here the Torah alludes to ניסוך המים - the added libation of water on Succos. Since this allusion begins in the פסוק of the second day, we start mentioning water on the second day of סוכות.

רבי עקיבא אומר בשני בחג הוא מזכיר We start mentioning משיב הרוח ומוריד הגשם on the sixth day of סוכות, because the פסוק of the sixth day says ונסכיה, which indicates בשני ניסוכין הכתוב מדבר אחד ניסוך המים ואחד ניסוך היין Two libations - one of water, and one of wine -

16

רבי עקיבא אומר	רבי יהודה בן בתירה אומר
בשני בחג הוא מזכיר <i>The פסוק of the sixth day</i>	בשני בחג הוא מזכיר
וְנִסְכֵיהָ <i>indicates</i>	וְנִסְכֵיהֶם
בשני ניסוכין הכתוב מדבר	אחד ניסוך המים ואחד ניסוך היין
	<i>This allusion begins in the פסוק of the second day</i>





17 Let's summarize...
 משיב הרוח ומוריד הגשם - and why -
 רבי אליעזר
 יום טוב הראשון של חג
 משעת נטילת לולב
 שחרית, ד' מינים of Sukkos, at

רבי יהושע
 יום טוב האחרון של חג
 משעת הנחתו

From when we set down the Lulav the final time, on the seventh day

There seems to be a Machlokes Rishonim whether according to רבי יהושע we begin on the seventh day of Sukkos at Mincha, or מעריב at שמיני עצרת.

רבי יהודה holds like רבי יהושע
 יום טוב האחרון של חג

But holds that we only begin at מוסף

The Gemara later on דף ג also attributes this opinion to רבי יהושע בן בתירה

רבי יהודה בן בתירה אומר
 בשני בחג הוא מזכיר

From the first רמז of המים on the second day

רבי עקיבא אומר
 בששי בחג הוא מזכיר

From the main רמז of המים on the sixth day

17 *Let's summarize...*
 5 opinions as to
WHEN we begin to say
משיב הרוח ומוריד הגשם
and WHY

<p>רבי משעה שמפסיק לשאלה כך מפסיק להזכרה</p>	<p>רבי יהושע משעת הנחתו</p>	<p>רבי אליעזר משעת נטילת לולב</p>
<p>רבי עקיבא בששי בחג הוא מזכיר</p>	<p>רבי יהודה בן בתירה בשני בחג הוא מזכיר</p>	

